

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 26ης Νοεμβρίου 2014*

«Προδικαστική παραπομπή — Εθνικό σύστημα στηρίξεως της καταναλώσεως ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας — Υποχρέωση των παραγωγών και των εισαγωγέων ηλεκτρικής ενέργειας να εγχύουν στο εθνικό δίκτυο ορισμένη ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας που έχει παραχθεί από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας ή, σε διαφορετική περίπτωση, να αγοράζουν “πράσινα πιστοποιητικά” από την αρμόδια αρχή — Υποχρέωση προσκομίσεως πιστοποιητικών που βεβαιώνουν την πράσινη προέλευση της ηλεκτρικής ενέργειας που παρήχθη ή εισήχθη, προκειμένου να αποδειχθεί ότι πραγματοποιήθηκε η έγχυση της ενέργειας — Αποδοχή πιστοποιητικών που εκδίδονται σε τρίτο κράτος υπό την προϋπόθεση της συνάψεως διμερούς συμφωνίας μεταξύ του τρίτου κράτους και του οικείου κράτους μέλους ή συμφωνίας μεταξύ του διαχειριστή του εθνικού δικτύου του εν λόγω κράτους μέλους και ομόλογης αρχής του τρίτου κράτους — Οδηγία 2001/77/ΕΚ — Εξωτερική αρμοδιότητα της Κοινότητας — Ειλικρινής συνεργασία»

Στην υπόθεση C-66/13,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Consiglio di Stato (Ιταλία) με απόφαση της 16ης Οκτωβρίου 2012, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 8 Φεβρουαρίου 2013, στο πλαίσιο της δίκης

Green Network SpA

κατά

Autorità per l'energia elettrica e il gas,

παρισταμένου του:

Gestore dei Servizi Energetici SpA — GSE,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους L. Bay Larsen, πρόεδρο τμήματος, J. Malenovský, M. Safjan, A. Prechal (εισηγήτρια) και K. Jürimäe, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: Y. Bot

γραμματέας: A. Impellizzeri, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 8ης Ιανουαρίου 2014,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Green Network SpA, εκπροσωπούμενη από τον V. Cerulli Irelli, avvocato,
- ο Gestore dei Servizi Energetici SpA — GSE, εκπροσωπούμενος από τους G. Roberti, I. Perego και M. Serpone, avvocati,
- η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την G. Palmieri επικουρούμενη από τον P. Gentili, avvocato dello Stato,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την K. Herrmann, τον E. White, την L. Pignataro-Nolin και τον A. Aresu,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 13ης Μαρτίου 2014,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των άρθρων 3, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ και 216 ΣΛΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 5 της οδηγίας 2001/77/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Σεπτεμβρίου 2001, για την προαγωγή της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές στην εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας (ΕΕ L 283, σ. 33), και τη Συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας, της 22ας Ιουλίου 1972 (ΕΕ L 300, σ. 188), όπως προσαρμόστηκε με την απόφαση 1/2000 της Μεικτής Επιτροπής ΕΚ-Ελβετίας, της 25ης Οκτωβρίου 2000 (ΕΕ 2001, L 51, σ. 1, στο εξής: συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Green Network SpA (στο εξής: Green Network) και της Autorità per l'energia elettrica e il gas (στο εξής: AEEG), σχετικά με διοικητικό πρόστιμο που επέβαλε η AEEG στην Green Network, λόγω της αρνήσεως της τελευταίας να αγοράσει τα πράσινα πιστοποιητικά που αναλογούν στην ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας που εισήγαγε στην Ιταλία από την Ελβετία.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Η συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών

- 3 Η συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών συνήφθη από την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα βάσει του άρθρου 113 της Συνθήκης ΕΟΚ για την κοινή εμπορική πολιτική, το οποίο κατέστη το άρθρο 113 της Συνθήκης ΕΚ και, κατόπιν τροποποίησης, το άρθρο 133 ΕΚ. Οι διατάξεις του τελευταίου παρατίθενται πλέον στο άρθρο 207 ΣΛΕΕ. Κατά το άρθρο 1 της εν λόγω συμφωνίας, αυτή αποσκοπεί να προαγάγει με την επέκταση των αμοιβαίων εμπορικών συναλλαγών την αρμονική ανάπτυξη των οικονομικών σχέσεων μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας, να εξασφαλίσει συνθήκες ισότητας των όρων ανταγωνισμού στις συναλλαγές μεταξύ των συμβαλλομένων μερών και να συμβάλει κατ' αυτόν τον τρόπο στην αρμονική ανάπτυξη και στην επέκταση του παγκόσμιου εμπορίου διά της εξαλείψεως των εμποδίων στις συναλλαγές.

Η οδηγία 2001/77

- 4 Η οδηγία 2001/77 καταργήθηκε από 1ης Ιανουαρίου 2012 από την οδηγία 2009/28/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, σχετικά με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και την τροποποίηση και τη συνακόλουθη κατάργηση των οδηγιών 2001/77/EK και 2003/30/EK (ΕΕ L 140, σ. 16). Ωστόσο, λόγω του χρόνου στον οποίο τοποθετούνται τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς της κύριας δίκης, εφαρμοστέα *ratione temporis* είναι η οδηγία 2001/77.
- 5 Κατά τις αιτιολογικές σκέψεις 1 έως 3, 10, 11 και 14 έως 16 της οδηγίας 2001/77:
- «(1) Σήμερα, οι δυνατότητες εκμετάλλευσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας δεν αξιοποιούνται επαρκώς στην Κοινότητα. Η Κοινότητα αναγνωρίζει την ανάγκη της προαγωγής των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας ως μέτρου προτεραιότητας, δεδομένου ότι η εκμετάλλευσή τους συμβάλλει στην προστασία του περιβάλλοντος και τη βιώσιμη ανάπτυξη. Επιπλέον, αυτή η εκμετάλλευση μπορεί επίσης να δημιουργήσει τοπικές θέσεις απασχόλησης, να έχει θετικό αντίκτυπο στην κοινωνική συνοχή, να συμβάλει στην ασφάλεια του εφοδιασμού και να επιτρέψει την ταχύτερη επίτευξη των στόχων του Κυότο. Ως εκ τούτου, είναι αναγκαίο να εξασφαλιστεί ότι αυτή η δυνατότητα αξιοποιείται καλύτερα στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας.
- (2) Η προώθηση της ηλεκτρικής ενέργειας η οποία παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας αποτελεί υψηλή προτεραιότητα για την Κοινότητα [...] για λόγους ασφάλειας και διαφοροποίησης του ενεργειακού εφοδιασμού, για λόγους προστασίας του περιβάλλοντος και για λόγους κοινωνικής και οικονομικής συνοχής. [...]
- (3) Η αυξανόμενη χρήση της ηλεκτρικής ενέργειας η οποία παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας αποτελεί σημαντικό μέρος της δέσμης μέτρων που απαιτούνται για τη συμμόρφωση με το πρωτόκολλο του Κυότο στη σύμβαση-πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για τις κλιματικές μεταβολές, καθώς και κάθε πολιτικής για την τήρηση τυχόν περαιτέρω δεσμεύσεων.
- [...]
- (10) Η παρούσα οδηγία δεν απαιτεί από τα κράτη μέλη να αναγνωρίζουν την αγορά εγγύησης προέλευσης από άλλα κράτη μέλη ή την αντίστοιχη αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, ως συμβολή στην εκπλήρωση υποχρέωσης εθνικής ποσόστωσης. Ωστόσο, προκειμένου να διευκολυνθεί το εμπόριο ηλεκτρικής ενέργειας η οποία παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και να αυξηθεί η διαφάνεια κατά την επιλογή των καταναλωτών μεταξύ ηλεκτρικής ενέργειας παραγόμενης από μη ανανεώσιμες πηγές και ηλεκτρικής ενέργειας παραγόμενης από ανανεώσιμες πηγές, η εγγύηση προέλευσης της εν λόγω ηλεκτρικής ενέργειας είναι αναγκαία. Τα συστήματα εγγύησης προέλευσης δεν συνεπάγονται αφ' εαυτά δικαίωμα απολαβής των εθνικών μηχανισμών στήριξης που έχουν συσταθεί στα διάφορα κράτη μέλη. Είναι σημαντικό να καλύπτονται από τέτοια εγγύηση προέλευσης όλες οι μορφές ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.
- (11) Είναι σημαντικό να γίνεται σαφής διάκριση μεταξύ εγγυήσεων προέλευσης και ανταλλάξιμων πράσινων πιστοποιητικών.
- [...]
- (14) Τα κράτη μέλη εφαρμόζουν διάφορους μηχανισμούς υποστήριξης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε εθνικό επίπεδο, συμπεριλαμβανομένων των πράσινων πιστοποιητικών, των ενισχύσεων για επενδύσεις, των φορολογικών απαλλαγών ή μειώσεων, των επιστροφών φόρων

και των συστημάτων άμεσης στήριξης των τιμών. Ένα σημαντικό μέσο επίτευξης του στόχου της παρούσας οδηγίας είναι η εξασφάλιση της ομαλής λειτουργίας των μηχανισμών αυτών, έως ότου τεθεί σε λειτουργία κοινοτικό πλαίσιο, προκειμένου να διατηρηθεί η εμπιστοσύνη των επενδυτών.

(15) Είναι πολύ νωρίς για να αποφασισθεί ένα [...] κοινοτικό πλαίσιο σχετικά με τα συστήματα στήριξης, λόγω της περιορισμένης πείρας από τα εθνικά συστήματα και του σχετικά μικρού σημερινού μεριδίου στην Κοινότητα της ηλεκτρικής ενέργειας η οποία παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και η οποία επιδοτείται.

(16) Ωστόσο, είναι αναγκαίο να προσαρμοστούν, μετά από επαρκή μεταβατική περίοδο, τα συστήματα στήριξης στην αναπτυσσόμενη εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας. Ως εκ τούτου, είναι σκόπιμο η [Ευρωπαϊκή] Επιτροπή να παρακολουθεί την κατάσταση και να υποβάλει έκθεση για την κτηθείσα από την εφαρμογή των εθνικών συστημάτων πείρα. Εφόσον παρίσταται ανάγκη, η Επιτροπή, με βάση τα συμπεράσματα της εν λόγω έκθεσης, θα πρέπει να υποβάλει πρόταση για κοινοτικό πλαίσιο όσον αφορά τα συστήματα στήριξης για την ηλεκτρική ενέργεια η οποία παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. [...]

6 Το άρθρο 1 της οδηγίας 2001/77 όριζε τα εξής:

«Σκοπός της παρούσας οδηγίας είναι η προαγωγή της αύξησης της συμβολής των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας στην εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και η δημιουργία βάσης για ένα μελλοντικό κοινοτικό πλαίσιο στον εν λόγω τομέα.»

7 Το άρθρο 2 της ίδιας οδηγίας, με τίτλο «Ορισμοί», είχε ως εξής:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως:

α) “ανανεώσιμες πηγές ενέργειας”: οι μη ορυκτές ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (αιολική, ηλιακή και γεωθερμική ενέργεια, ενέργεια κυμάτων, παλιρροϊκή ενέργεια, υδραυλική ενέργεια, βιομάζα, αέρια εκλυόμενα από χώρους υγειονομικής ταφής, από εγκαταστάσεις βιολογικού καθαρισμού και βιοαέρια)·

[...]

γ) “ηλεκτρική ενέργεια η οποία παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας”: η ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται από εγκαταστάσεις που χρησιμοποιούν μόνον ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, καθώς και το μέρος της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας σε υβριδικούς σταθμούς οι οποίοι χρησιμοποιούν συμβατικές πηγές ενέργειας, συμπεριλαμβανομένης της ανανεώσιμης ηλεκτρικής ενέργειας που χρησιμοποιείται για την πλήρωση των συστημάτων αποθήκευσης και εξαιρουμένης της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από τα συστήματα αυτά·

δ) “κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας”: η εγχώρια παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, συμπεριλαμβανομένης της παραγωγής για ίδια χρήση, προστιθεμένων των εισαγωγών και αφαιρουμένων των εξαγωγών (ακαθάριστη εθνική κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας).

[...]»

8 Το άρθρο 3 της εν λόγω οδηγίας όριζε τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για την προώθηση της αύξησης της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας η οποία παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, σύμφωνα με τους εθνικούς ενδεικτικούς στόχους οι οποίοι αναφέρονται στην παράγραφο 2. [...]

2. Το αργότερο στις 27 Οκτωβρίου 2002 και, εν συνεχεία, ανά πενταετία, τα κράτη μέλη υιοθετούν και δημοσιεύουν έκθεση με την οποία καθορίζουν τους εθνικούς ενδεικτικούς στόχους μελλοντικής κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας η οποία παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, ως ποσοστό της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας, για την επόμενη δεκαετία. [...] Όταν καθορίζουν τους ανωτέρω στόχους έως το έτος 2010, τα κράτη μέλη:

— λαμβάνουν υπόψη τους τις τιμές αναφοράς του παραρτήματος,

[...]

4. Με βάση τις αναφερόμενες στις παραγράφους 2 και 3 εκθέσεις των κρατών μελών, η Επιτροπή αξιολογεί σε ποιο βαθμό:

— τα κράτη μέλη έχουν προοδεύσει ως προς την επίτευξη των εθνικών ενδεικτικών τους στόχων,

— οι εθνικοί ενδεικτικοί στόχοι είναι συμβατοί με το συνολικό ενδεικτικό στόχο του 12 % της ακαθάριστης εθνικής κατανάλωσης ενέργειας έως το 2010, και, ειδικότερα, με μια ενδεικτική μερίδα ηλεκτρικής ενέργειας, η οποία παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, που θα φθάνει το 22,1 % της συνολικής κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας στην Κοινότητα έως το 2010.

[...]»

9 Το άρθρο 4 της ίδιας οδηγίας έφερε τον τίτλο «Συστήματα στήριξης» και όριζε τα εξής:

«1. Με την επιφύλαξη των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης [ΕΚ], η Επιτροπή αξιολογεί την εφαρμογή των μηχανισμών που χρησιμοποιούνται στα κράτη μέλη σύμφωνα με τους οποίους ένας παραγωγός ηλεκτρικής ενέργειας, με βάση κανονισμούς που εκδίδουν οι δημόσιες αρχές, τυγχάνει άμεσης ή έμμεσης στήριξης και οι οποίοι μπορεί να έχουν ως αποτέλεσμα να περιορίζουν το εμπόριο, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι οι μηχανισμοί αυτοί συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων των άρθρων 6 και 174 της συνθήκης.

2. Η Επιτροπή, το αργότερο στις 27 Οκτωβρίου 2005, υποβάλλει καλά τεκμηριωμένη έκθεση σχετικά με την πείρα που αποκτήθηκε όσον αφορά την εφαρμογή και τη συνύπαρξη των διαφόρων μηχανισμών που αναφέρονται στην παράγραφο 1. Στην έκθεση αυτή αξιολογείται η επιτυχία, συμπεριλαμβανομένης της σχέσης κόστους-αποτελεσματικότητας, των συστημάτων στήριξης που αναφέρονται στην παράγραφο 1 όσον αφορά την προώθηση της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας η οποία παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας σύμφωνα με τους εθνικούς ενδεικτικούς στόχους που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 2. Η εν λόγω έκθεση συνοδεύεται, ενδεχομένως, από πρόταση κοινοτικού πλαισίου για τα συστήματα στήριξης της ηλεκτρικής ενέργειας η οποία παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Κάθε πρόταση για το πλαίσιο αυτό θα πρέπει:

α) να συμβάλλει στην επίτευξη των εθνικών ενδεικτικών στόχων·

β) να συμβιβάζεται με τις αρχές της εσωτερικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας·

γ) να λαμβάνει υπόψη τα χαρακτηριστικά των διαφόρων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, καθώς και τις ποικίλες τεχνολογίες και τις γεωγραφικές διαφορές·

δ) να προάγει τη χρήση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας κατά τρόπο ουσιαστικό και να είναι απλή και, ταυτόχρονα, όσο το δυνατόν πιο αποτελεσματική, ιδίως από πλευράς κόστους·

- ε) να περιλαμβάνει επαρκείς μεταβατικές περιόδους για τα εθνικά συστήματα στήριξης διάρκειας τουλάχιστον επτά ετών και να διατηρεί την εμπιστοσύνη των επενδυτών.»
- 10 Το άρθρο 5 της οδηγίας 2001/77 έφερε τον τίτλο «Εγγύηση προέλευσης της ηλεκτρικής ενέργειας η οποία παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας» και όριζε τα εξής:
- «1. Τα κράτη μέλη, το αργότερο στις 27 Οκτωβρίου 2003, φροντίζουν ώστε η προέλευση της ηλεκτρικής ενέργειας η οποία παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας να είναι καθεαυτή εγγυημένη κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας, με βάση αντικειμενικά, διαφανή και αμερόληπτα κριτήρια, τα οποία καθορίζει κάθε κράτος μέλος. Για το σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη φροντίζουν να εκδίδεται εγγύηση προέλευσης, κατόπιν αιτήσεως.
2. Τα κράτη μέλη μπορούν να ορίσουν έναν ή περισσότερους αρμόδιους φορείς, ανεξάρτητους από τις δραστηριότητες παραγωγής και διανομής, για την επίβλεψη της έκδοσης αυτών των εγγυήσεων προέλευσης.
3. Οι εγγυήσεις προέλευσης:
- προσδιορίζουν την πηγή από την οποία έχει παραχθεί η ηλεκτρική ενέργεια, διευκρινίζοντας τις ημερομηνίες και τους τύπους παραγωγής, και, στις περιπτώσεις των υδροηλεκτρικών σταθμών, αναφέρουν την ισχύ,
 - επιτρέπουν στους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας η οποία παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας να αποδεικνύουν ότι η ηλεκτρική ενέργεια που πωλούν παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας.
4. Αυτές οι εγγυήσεις προέλευσης, εκδιδόμενες δυνάμει της παραγράφου 2, θα πρέπει να αναγνωρίζονται αμοιβαία από τα κράτη μέλη, αποκλειστικά ως απόδειξη των στοιχείων που μνημονεύονται στην παράγραφο 3. Τυχόν άρνηση αναγνώρισης εγγύησης προέλευσης ως απόδειξης, ιδίως για λόγους πρόληψης της απάτης, πρέπει να θεμελιώνεται σε αντικειμενικά, διαφανή και αμερόληπτα κριτήρια. Σε περίπτωση άρνησης αναγνώρισης μιας εγγύησης προέλευσης, η Επιτροπή μπορεί να υποχρεώσει την αρνούμενη πλευρά να αναγνωρίσει μια εγγύηση προέλευσης, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη τα αντικειμενικά, διαφανή και αμερόληπτα κριτήρια στα οποία βασίζεται η αναγνώριση.
5. Τα κράτη μέλη ή οι αρμόδιοι φορείς δημιουργούν τους κατάλληλους μηχανισμούς για να διασφαλίζουν ότι οι εγγυήσεις προέλευσης είναι ακριβείς και αξιόπιστες, και περιγράφουν, στην έκθεση που προβλέπεται στο άρθρο 3 παράγραφος 3, τα μέτρα που λαμβάνονται για να εξασφαλιστεί η αξιοπιστία του συστήματος εγγύησης.
6. Κατόπιν διαβουλεύσεων με τα κράτη μέλη, η Επιτροπή, στην έκθεση που προβλέπεται στο άρθρο 8, εξετάζει τον τύπο και τις μεθόδους που μπορούν να ακολουθούν τα κράτη μέλη για να κατοχυρώνεται η προέλευση της ηλεκτρικής ενέργειας, η οποία παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Ενδεχομένως, η Επιτροπή προτείνει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο τη θέσπιση σχετικών κοινών κανόνων.»
- 11 Όπως προκύπτει από την πρώτη του περίοδο, στο παράρτημα της οδηγίας 2001/77 παρατίθενται οι τιμές αναφοράς για τον καθορισμό των εθνικών ενδεικτικών στόχων όσον αφορά την ηλεκτρική ενέργεια η οποία παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, όπως αναφέρονται στο άρθρο 2, παράγραφος 3. Από τον πίνακα που περιλαμβάνεται στο παράρτημα και από τις σχετικές επεξηγήσεις προκύπτει ότι οι εν λόγω τιμές αναφοράς αφορούν, για κάθε κράτος μέλος, αφενός την «εσωτερική παραγωγή» ηλεκτρικής ενέργειας που παρήχθη από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας το 1997 και, αφετέρου, τη συμμετοχή, ως ποσοστό, για τα έτη 1997 και 2010 αντιστοίχως, της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, στην ακαθάριστη κατανάλωση ηλεκτρικής

ενέργειας, η δε συμμετοχή αυτή υπολογίζεται με βάση «την εθνική παραγωγή [ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας]» διαιρούμενη διά της ακαθάριστης εθνικής κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας».

Το ιταλικό δίκαιο

- 12 Το άρθρο 11, παράγραφος 1, του νομοθετικού διατάγματος 79 για την εφαρμογή της οδηγίας 96/92/ΕΚ σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας (decreto legislativo n. 79 — Attuazione della direttiva 96/92/CE recante norme comuni per il mercato interno dell'energia elettrica), της 16ης Μαρτίου 1999 (*GURI* αριθ. 75, της 31ης Μαρτίου 1999, σ. 8, στο εξής: νομοθετικό διάταγμα 79/1999), υποχρεώνει όσους παρήγαγαν ή εισήγαγαν ηλεκτρική ενέργεια να διοχετεύσουν κατά το επόμενο έτος στο εθνικό δίκτυο ορισμένο ποσοστό ηλεκτρικής ενέργειας παραγόμενο από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (στο εξής: πράσινη ηλεκτρική ενέργεια), η οποία παρήχθη σε εγκαταστάσεις που τέθηκαν σε λειτουργία ή αύξησαν την παραγωγή τους μετά τη θέση σε ισχύ του ανωτέρω διατάγματος. Βάσει της παραγράφου 3 του άρθρου αυτού είναι δυνατή η απαλλαγή από την εν λόγω υποχρέωση είτε με την προμήθεια του ποσοστού αυτού, εν όλω ή εν μέρει, από άλλους παραγωγούς, υπό την προϋπόθεση ότι η ενέργεια που εγχύεται στο εθνικό σύστημα είναι πράσινη, είτε με την αγορά πράσινων πιστοποιητικών από τον διαχειριστή του εθνικού δικτύου, ο οποίος από την 1η Νοεμβρίου 2005 φέρει την επωνυμία *Gestore servizi energetici GSE SpA* (στο εξής: *GSE*). Οι παραγωγοί και οι εισαγωγείς πρέπει, επομένως, είτε να προσκομίσουν πιστοποιητικά που αποδεικνύουν ότι ένα ποσοστό της παραχθείσας ή εισαχθείσας ηλεκτρικής ενέργειας παρήχθη από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας είτε να αγοράσουν πράσινα πιστοποιητικά.
- 13 Το άρθρο 4, παράγραφος 6, της υπουργικής απόφασης για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής των κανόνων περί ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές, οι οποίοι τίθενται με το άρθρο 11, παράγραφοι 1, 2 και 3, του νομοθετικού διατάγματος 79 της 16ης Μαρτίου 1999) (decreto ministeriale — Direttive per l'attuazione delle norme in materia di energia elettrica da fonti rinnovabili di cui ai commi 1, 2 e 3 dell'articolo 11 del decreto legislativo 16 marzo 1999, n. 79), της 11ης Νοεμβρίου 1999 (*GURI* αριθ. 292, της 14ης Δεκεμβρίου 1999, σ. 26, στο εξής: υπουργική απόφαση της 11ης Νοεμβρίου 1999), ορίζει τα εξής:

«Η εκπλήρωση της υποχρέωσης που προβλέπεται στο άρθρο 11, παράγραφοι 1 και 2, του νομοθετικού διατάγματος [79/1999] είναι δυνατή διά της εισαγωγής, εν όλω ή εν μέρει, ηλεκτρικής ενέργειας παραγόμενης από μονάδες που ετέθησαν σε λειτουργία μετά την 1η Απριλίου 1999 και οι οποίες τροφοδοτούνται από ανανεώσιμες πηγές, εφόσον οι εν λόγω μονάδες λειτουργούν σε τρίτες χώρες οι οποίες υιοθετούν ανάλογες μεθόδους προωθήσεως και ενθαρρύνσεως των ανανεώσιμων πηγών, βασισμένες σε μηχανισμούς αγοράς που αναγνωρίζουν την ίδια δυνατότητα σε μονάδες που λειτουργούν στην Ιταλία. Στην περίπτωση αυτή, ο υπόχρεος υποβάλλει την προβλεπόμενη από την παράγραφο 3 αίτηση συνοδευόμενη από τη σύμβαση αγοράς της ενέργειας που παράγεται από τη μονάδα και από έγκυρο τίτλο για έγχυση της εν λόγω ενέργειας στο εθνικό δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας. Τα στοιχεία πρέπει να πιστοποιούνται στο σύνολό τους από την αρχή που ορίζεται κατά το άρθρο 20, παράγραφος 3, της οδηγίας 96/92/ΕΚ [του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1996, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας (ΕΕ 1997, L 27, σ. 20)] στη χώρα όπου λειτουργεί η μονάδα. Προκειμένου για χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης, η αποδοχή της αιτήσεως προϋποθέτει τη σύναψη συμβάσεως μεταξύ του διαχειριστή του εθνικού δικτύου διανομής και ομόλογης εθνικής αρχής για τον καθορισμό της διαδικασίας των αναγκαίων ελέγχων».

- 14 Βάσει του άρθρου 20, παράγραφος 3, του νομοθετικού διατάγματος 387 για την εφαρμογή της οδηγίας 2001/77/ΕΚ, για την προαγωγή της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές στην εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας (decreto legislativo n. 387 — Attuazione della direttiva 2001/77/CE relativa alla promozione dell'energia elettrica prodotta da fonti energetiche rinnovabili nel mercato interno dell'elettricità), της 29ης Δεκεμβρίου 2003 (τακτικό συμπλήρωμα *GURI* αριθ. 25, της

31ης Ιανουαρίου 2004, στο εξής: νομοθετικό διάταγμα 387/2003), όσοι εισάγουν ηλεκτρική ενέργεια που έχει παραχθεί σε άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορούν να ζητήσουν από τον GSE απαλλαγή από την υποχρέωση αγοράς πράσινων πιστοποιητικών που προβλέπεται στο άρθρο 11 του νομοθετικού διατάγματος 79/1999 για το μερίδιο εισαχθείσας πράσινης ενέργειας, προσκομίζοντας ακριβές αντίγραφο εγγυήσεως προελεύσεως εκδοθείσας σύμφωνα με το άρθρο 5 της οδηγίας 2001/77. Σε περίπτωση εισαγωγής ηλεκτρικής ενέργειας που έχει παραχθεί σε τρίτο κράτος, το άρθρο 20, παράγραφος 3, εξαρτά την απαλλαγή αυτή από την προηγούμενη σύναψη συμφωνίας μεταξύ της Ιταλικής Δημοκρατίας και του οικείου τρίτου κράτους, βάσει της οποίας η συγκεκριμένη ηλεκτρική ενέργεια παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και είναι εγγυημένη η προέλευση αυτή κατά τους ίδιους όρους με τους προβλεπόμενους στο άρθρο 5 της οδηγίας 2001/77.

- 15 Μια τέτοια συμφωνία συνήφθη στις 6 Μαρτίου 2007 μεταξύ των αρμόδιων ιταλικών υπουργείων και του ελβετικού ομοσπονδιακού Υπουργείου Περιβάλλοντος, Μεταφορών, Ενέργειας και Επικοινωνιών. Η συμφωνία αυτή προβλέπει την αμοιβαία αναγνώριση των εγγυήσεων προελεύσεως όσον αφορά την ηλεκτρική ενέργεια που εισάγεται από το έτος 2006, κατά το οποίο η Ελβετική Συνομοσπονδία απέκτησε νομοθεσία σύμφωνη με τις διατάξεις της οδηγίας 2001/77, και εντεύθεν.
- 16 Βάσει του άρθρου 4 του νομοθετικού διατάγματος 387/2003, ο GSE οφείλει να ελέγχει την τήρηση της υποχρέωσης του άρθρου 11 του νομοθετικού διατάγματος 79/1999 και να κοινοποιεί τις παραβιάσεις στην AEEG, η οποία είναι αρμόδια, στην περίπτωση αυτή, να επιβάλει τις κυρώσεις που προβλέπει ο νόμος 481 για τους κανόνες ανταγωνισμού και τη ρύθμιση των υπηρεσιών κοινής ωφελείας — Σύσταση ρυθμιστικών αρχών για τις υπηρεσίες κοινής ωφελείας *Institution des autorités réglementaires des services d'utilité publique (legge n. 481 — Norme per la concorrenza e la regolazione dei servizi di pubblica utilità. Istituzione delle Autorità di regolazione dei servizi di pubblica utilità)*, της 14ης Νοεμβρίου 1995 (τακτικό συμπλήρωμα *GURI* αριθ. 270, της 18ης Νοεμβρίου 1995).

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 17 Το 2005 η Green Network εισήγαγε στην Ιταλία 873 855 MWh ηλεκτρικής ενέργειας από την Ελβετία, δυνάμει συμβάσεως προμήθειας ενέργειας που είχε συναφθεί με την ελβετική εταιρία *Aar e Ticino SA di Elettricità*. Κατά τις γραπτές δηλώσεις της εταιρίας αυτής η εν λόγω ηλεκτρική ενέργεια είχε παραχθεί στην Ελβετία από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.
- 18 Η Green Network, βάσει του άρθρου 20, παράγραφος 3, του νομοθετικού διατάγματος 387/2003, ζήτησε από τον GSE να απαλλαγεί για το έτος 2006 από την υποχρέωση αγοράς πράσινων πιστοποιητικών που προβλέπεται στο άρθρο 11 του νομοθετικού διατάγματος 79/1999, όσον αφορά την ανωτέρω ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας που εισήγαγε από την Ελβετία.
- 19 Με απόφαση της 7ης Ιουλίου 2006, ο GSE απέρριψε το αίτημα της εταιρίας, για τον λόγο ότι το 2005 δεν είχε ακόμη συναφθεί μεταξύ της Ιταλικής Δημοκρατίας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας η σύμβαση που προβλέπεται στο ανωτέρω άρθρο 20, παράγραφος 3. Κατά συνέπεια, ο GSE υποχρέωσε την Green Network να αγοράσει 378 πράσινα πιστοποιητικά, συνολικού ύψους 2 367 792 ευρώ. Η Green Network δεν συμμορφώθηκε με την υποχρέωση αυτή και η AEEG, με απόφαση της 21ης Ιανουαρίου 2011, της επέβαλε διοικητικό πρόστιμο ύψους 2 466 450 ευρώ.
- 20 Η προσφυγή που άσκησε η Green Network κατά της αποφάσεως αυτής απορρίφθηκε από το *Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia* (τοπικό διοικητικό δικαστήριο για τη Λομβαρδία) και η εταιρία άσκησε έφεση κατά της απορριπτικής αποφάσεως ενώπιον του *Consiglio di Stato* (Συμβουλίου της Επικρατείας). Προς στήριξη της εφέσεώς της η Green Network επαναλαμβάνει, ιδίως, τα επιχειρήματα που προέβαλε πρωτοδίκως, κατά τα οποία το άρθρο 20, παράγραφος 3, του

διατάγματος 387/2003 αντιβαίνει στα άρθρα 3, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ και 216 ΣΛΕΕ, στο μέτρο που η Ένωση έχει αποκλειστική εξωτερική αρμοδιότητα για τη σύναψη συμφωνίας όπως αυτή που προβλέπεται στην εν λόγω διάταξη του εθνικού δικαίου.

- 21 Η Green Network προβάλλει, εξάλλου, ότι λόγω αυτού του ασυμβιβάστου πρέπει να αναβιώσει η δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 4, παράγραφος 6, της υπουργικής απόφασης 11/1999. Στο πλαίσιο αυτό, η Green Network υποστηρίζει ότι η απαιτούμενη από τη διάταξη αυτή συμφωνία μεταξύ των διαχειριστών των δικτύων διανομής για την αμοιβαία αναγνώριση των εγγυήσεων προελεύσεως έχει όντως συναφθεί σιωπηρώς μεταξύ του Gestore della Rete di Trasmissione Nazionale (GRTN), διαχειριστή του εθνικού δικτύου διάδοχος του οποίου είναι ο GSE, και του αντίστοιχου ελβετού διαχειριστή.
- 22 Το αιτούν δικαστήριο παρατηρεί, συναφώς, ότι σε περίπτωση που το Δικαστήριο κρίνει, απαντώντας στα δύο πρώτα προδικαστικά ερωτήματα, ότι διάταξη όπως το άρθρο 20, παράγραφος 3, του διατάγματος 387/2003 θίγει την αποκλειστική εξωτερική αρμοδιότητα της Ένωσης, τότε η επίδικη περίπτωση θα διέπεται από το άρθρο 4, παράγραφος 6, της υπουργικής απόφασης της 11ης Νοεμβρίου 1999. Στο μέτρο αυτό, το αιτούν δικαστήριο κρίνει επίσης αναγκαίο να υποβάλει στο Δικαστήριο το τρίτο και το τέταρτο προδικαστικό ερώτημα που αφορούν την τελευταία αυτή εθνική διάταξη.
- 23 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Consiglio di Stato αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα εξής προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Αντιβαίνει στην ορθή εφαρμογή των άρθρων 3, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ και 216 ΣΛΕΕ —κατά τα οποία η Ένωση έχει αποκλειστική αρμοδιότητα για τη σύναψη διεθνών συμφωνιών, όταν η σύναψη αυτή προβλέπεται σε νομοθετική πράξη της Ένωσης, ή είναι απαραίτητη για να μπορέσει η Ένωση να ασκήσει την εσωτερική της αρμοδιότητα, ή κατά το μέτρο που ενδέχεται να επηρεάσει τους κοινούς κανόνες ή να μεταβάλει την εμβέλειά τους, με αποτέλεσμα, αφενός, η Ένωση να συγκεντρώνει την εξουσία συνάψεως συμφωνιών με τρίτες χώρες, προκειμένου για συμφωνίες οι οποίες επηρεάζουν τους κοινούς κανόνες, ή μεταβάλλουν την εμβέλειά τους, ή επηρεάζουν τομέα ο οποίος διέπεται πλήρως από την κοινοτική νομοθεσία και εμπίπτει στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Ένωσης και, αφετέρου, η εν λόγω εξουσία να μην ανήκει πλέον ούτε μεμονωμένως ούτε συλλογικώς στα κράτη μέλη— καθώς και στην ορθή εφαρμογή του [...] άρθρου 5 της οδηγίας 2001/77 εθνική διάταξη (άρθρο 20, παράγραφος 3, του νομοθετικού διατάγματος 387/2003) η οποία εξαρτά την αναγνώριση των χορηγούμενων από τρίτες χώρες εγγυήσεων προελεύσεως από τη συνομολόγηση αντίστοιχης διεθνούς συμφωνίας μεταξύ της Ιταλικής Δημοκρατίας και του τρίτου κράτους;
- 2) Αντιβαίνει η προαναφερθείσα εθνική διάταξη ιδίως στην ορθή εφαρμογή των ανωτέρω κανόνων [της Ένωσης] στην περίπτωση κατά την οποία το τρίτο κράτος είναι η Ελβετική Συνομοσπονδία η οποία συνδέεται με την [Ευρωπαϊκή] Ένωση με συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών συνομολογηθείσα την 22α Ιουλίου 1972 και τεθείσα σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 1973;
- 3) Αντιβαίνει στην ορθή εφαρμογή των προαναφερθέντων με το πρώτο ερώτημα κοινοτικών κανόνων η διάταξη του άρθρου 4, παράγραφος 6, της υπουργικής απόφασης της 11ης Νοεμβρίου 1999, κατά την οποία, σε περίπτωση εισαγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης, η αποδοχή της αιτήσεως προϋποθέτει τη συνομολόγηση συμβάσεως μεταξύ του διαχειριστή του εθνικού δικτύου διανομής και της ομολογής εθνικής αρχής καθορίζουσας τη διαδικασία των αναγκαίων ελέγχων;

- 4) Αντιβαίνει, ειδικότερα, η προαναφερθείσα εθνική κανονιστική ρύθμιση στην ορθή εφαρμογή των ανωτέρω κοινοτικών κανόνων στην περίπτωση κατά την οποία η συμφωνία του άρθρου 4, παράγραφος 6, της υπουργικής αποφάσεως της 11ης Νοεμβρίου 1999 είναι αμιγώς σιωπηρή, δεν εξωτερικεύθηκε με επίσημες πράξεις, η δε ύπαρξή της συνάγεται απλώς από δήλωση της εκκαλούσας [στην κύρια δίκη], η οποία δεν κατόρθωσε να καταστήσει σαφείς τους όρους της;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

- 24 Τα προδικαστικά ερωτήματα, όπως προκύπτει από τη διατύπωσή τους, αφορούν, κατ' ουσίαν, την ερμηνεία των άρθρων 3, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ και 216 ΣΛΕΕ.
- 25 Επισημαίνεται, όμως, ότι η υπόθεση της κύριας δίκης αφορά την προσβολή αποφάσεως της ΑΕΕΓ με την οποία επιβλήθηκε διοικητικό πρόστιμο στην Green Network, διότι η τελευταία αθέτησε την υποχρέωση αγοράς πράσινων πιστοποιητικών για το έτος 2006. Υπό τις συνθήκες αυτές και δεδομένου ότι η Συνθήκη της Λισσαβώνας τέθηκε σε ισχύ την 1η Δεκεμβρίου 2009, για να δοθεί απάντηση στα ζητήματα που εγείρουν τα υποβληθέντα ερωτήματα δεν πρέπει να ληφθούν υπόψη οι διατάξεις της Συνθήκης ΣΕΕ τις οποίες αναφέρει το αιτούν δικαστήριο αλλά, όπως επισήμανε και ο GSE, η Ιταλική Κυβέρνηση και η Επιτροπή, πρέπει να ληφθούν υπόψη οι κανόνες για την αποκλειστική εξωτερική αρμοδιότητα της Κοινότητας που απορρέουν από τη Συνθήκη ΕΚ.
- 26 Επισημαίνεται, συναφώς, ότι από τις περιπτώσεις αποκλειστικής εξωτερικής αρμοδιότητας της Ένωσης που κατοχυρώνονται πλέον στο άρθρο 3, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, η μόνη στην οποία στηρίζονται τα ερωτήματα του αιτούντος δικαστηρίου και είναι κρίσιμη στο πλαίσιο της παρούσας υποθέσεως είναι η περίπτωση που αναφέρεται στην τελευταία φράση της διατάξεως αυτής, ήτοι η περίπτωση στην οποία η σύναψη διεθνούς συμφωνίας «ενδέχεται να επηρεάσει τους κοινούς κανόνες ή να μεταβάλει την εμβέλειά τους».
- 27 Η διατύπωση, όμως, της τελευταίας αυτής φράσεως αντιστοιχεί σε εκείνη με την οποία το Δικαστήριο, στη σκέψη 22 της αποφάσεως Επιτροπή κατά Συμβουλίου, γνωστή ως ΑΕΤΡ (22/70, ΕΥ:C:1971:32), καθόρισε τη φύση των διεθνών δεσμεύσεων τις οποίες απαγορεύεται να αναλαμβάνουν τα κράτη μέλη εκτός του πλαισίου των θεσμικών οργάνων της Κοινότητας, όταν η Κοινότητα έχει θεσπίσει κοινούς κανόνες για την επίτευξη των σκοπών της Συνθήκης (βλ. απόφαση Επιτροπή κατά Συμβουλίου, C-114/12, ΕΥ:C:2014:2151, σκέψη 66).
- 28 Επομένως, πρέπει να θεωρηθεί, εν προκειμένω, ότι τα προδικαστικά ερωτήματα αναφέρονται στην αποκλειστική εξωτερική αρμοδιότητα της Κοινότητας κατά την έννοια της νομολογίας που ξεκίνησε με την ανωτέρω απόφαση ΑΕΤΡ (ΕΥ:C:1971:32) και αναπτύχθηκε βάσει αυτής (στο εξής: αποκλειστική εξωτερική αρμοδιότητα κατά την έννοια της νομολογίας ΑΕΤΡ).
- 29 Κατά τη νομολογία αυτή, οι διεθνείς δεσμεύσεις των κρατών μελών ενδέχεται να επηρεάσουν τους κοινούς κανόνες της ή να μεταβάλουν την εμβέλειά τους, όπερ δικαιολογεί την αποκλειστική εξωτερική αρμοδιότητα της Κοινότητας, όταν οι δεσμεύσεις αυτές εμπίπτουν στον τομέα εφαρμογής των εν λόγω κανόνων (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση Επιτροπή κατά Συμβουλίου, ΕΥ:C:2014:2151, σκέψη 68 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, καθώς και γνωμοδότηση 1/13, ΕΥ:C:2014:2303, σκέψη 71).
- 30 Η διαπίστωση ενός τέτοιου ενδεχομένου δεν προϋποθέτει πλήρη σύμπτωση του τομέα τον οποίο καλύπτουν οι διεθνείς δεσμεύσεις και του τομέα ο οποίος καλύπτεται από την κοινοτική νομοθεσία (απόφαση Επιτροπή κατά Συμβουλίου, ΕΥ:C:2014:2151, σκέψη 69 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, καθώς και γνωμοδότηση 1/13, ΕΥ:C:2014:2303, σκέψη 72).

- 31 Ειδικότερα, τέτοιες διεθνείς δεσμεύσεις μπορούν να επηρεάσουν το περιεχόμενο των κοινοτικών κοινών κανόνων ή να μεταβάλουν την εμβέλειά του, σε περίπτωση κατά την οποία οι δεσμεύσεις εμπίπτουν σε τομέα που ήδη καλύπτεται σε μεγάλο βαθμό από τους κανόνες αυτούς (απόφαση Επιτροπή κατά Συμβουλίου, EU:C:2014:2151, σκέψη 70 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, καθώς και γνωμοδότηση 1/13, EU:C:2014:2303, σκέψη 73).
- 32 Εξάλλου, τα κράτη μέλη δεν μπορούν να αναλαμβάνουν διεθνείς δεσμεύσεις εκτός του πλαισίου των κοινοτικών θεσμικών οργάνων, ακόμη και αν δεν υπάρχει καμία αντίφαση μεταξύ των δεσμεύσεων αυτών και των κοινών κανόνων της Κοινότητας (απόφαση Επιτροπή κατά Συμβουλίου, EU:C:2014:2151, σκέψη 71 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 33 Τούτου δοθέντος, καθόσον η Κοινότητα έχει μόνον δοτές αρμοδιότητες, η ύπαρξη αρμοδιότητας και μάλιστα αποκλειστικής πρέπει να θεμελιώνεται σε πορίσματα που συνάγονται κατόπιν σφαιρικής και συγκεκριμένης αναλύσεως της υφιστάμενης σχέσεως μεταξύ της διεθνούς συμφωνίας της οποίας εξετάζεται η σύναψη και του ισχύοντος κοινοτικού δικαίου. Η ανάλυση αυτή πρέπει να λαμβάνει υπόψη τους τομείς που καλύπτουν, αντιστοίχως, οι κοινοτικοί κανόνες και οι διατάξεις της υπό εξέταση συμφωνίας, τις προβλέψιμες προοπτικές εξελίξεώς τους, καθώς και το είδος και το περιεχόμενο αυτών των κανόνων και διατάξεων, προκειμένου να διακριβωθεί αν η επίμαχη συμφωνία ενδέχεται να θίξει την ενιαία και ομοιόμορφη εφαρμογή των κοινοτικών κανόνων και την εύρυθμη λειτουργία του συστήματος που θεσπίζεται με τους κανόνες αυτούς (βλ. γνωμοδότηση 1/13, EU:C:2014:2303, σκέψη 74 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

Επί του πρώτου ερωτήματος

- 34 Με το πρώτο ερώτημα το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν, λόγω της υπάρξεως της οδηγίας 2001/77 και ιδίως των διατάξεων του άρθρου 5 αυτής, η Συνθήκη ΕΚ πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η Κοινότητα έχει αποκλειστική εξωτερική αρμοδιότητα, κατά την έννοια της νομολογίας ΑΕΤΡ, η οποία αντιτίθεται σε εθνική διάταξη όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, προβλέπουσα την απαλλαγή από την υποχρέωση αγοράς πράσινων πιστοποιητικών λόγω της εγχύσεως, στην εθνική καταναλωτική αγορά, ηλεκτρικής ενέργειας η οποία έχει εισαχθεί από τρίτο κράτος, υπό την προϋπόθεση της προηγούμενης συνάψεως συμφωνίας μεταξύ του κράτους αυτού και του κράτους μέλους, βάσει της οποίας εξασφαλίζεται ότι η εν λόγω εισαγόμενη ηλεκτρική ενέργεια είναι πράσινη ενέργεια, κατά τους ίδιους όρους με αυτούς που προβλέπονται στο άρθρο 5 της οδηγίας (στο εξής: πρώτη επίμαχη εθνική διάταξη).
- 35 Επισημαίνεται, προκαταρκτικώς, ότι η οδηγία 2001/77 εκδόθηκε βάσει του άρθρου 175 ΕΚ, οι διατάξεις του οποίου έχουν επαναληφθεί στο άρθρο 192 ΣΛΕΕ, για την πολιτική της Κοινότητας στον τομέα του περιβάλλοντος, το οποίο προέβλεπε συντρέχουσα αρμοδιότητα της Κοινότητας και των κρατών μελών (βλ. ιδίως απόφαση Επιτροπή κατά Συμβουλίου, C-370/07, EU:C:2009:590, σκέψη 49).
- 36 Στο πλαίσιο αυτό και όπως προκύπτει ιδίως από τη νομολογία που υπομνήσθηκε στις σκέψεις 29 έως 33 της παρούσας αποφάσεως, το κατά πόσον υφίσταται αποκλειστική εξωτερική αρμοδιότητα της Κοινότητας δυνάμενη να αποκλείσει διάταξη όπως η πρώτη επίμαχη εθνική διάταξη εξαρτάται, εν προκειμένω, από το αν συμφωνία όπως αυτή της οποίας τη σύναψη προβλέπει η εν λόγω διάταξη μπορεί να επηρεάσει τις κοινές διατάξεις της οδηγίας 2001/77 ή να μεταβάλει την εμβέλειά τους.
- 37 Επισημαίνεται, συναφώς, ότι το γεγονός και μόνο ότι κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης δεν είχε συναφθεί ακόμη τέτοια συμφωνία μεταξύ της Ιταλικής Δημοκρατίας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας δεν μπορεί να αποκλείσει το ενδεχόμενο να έχει θιγεί η αποκλειστική εξωτερική αρμοδιότητα της Κοινότητας.

- 38 Πράγματι, εξαρτώντας τη χορήγηση του πλεονεκτήματος που αναγνωρίζει στους εισαγωγείς ηλεκτρικής ενέργειας από την προηγούμενη σύναψη μιας τέτοιας διεθνούς συμφωνίας, διάταξη όπως η πρώτη επίμαχη εθνική διάταξη θέτει σε κίνηση διαδικασία προορισμένη να καταλήξει στη σύναψη τέτοιας συμφωνίας, πράγμα το οποίο, όπως επισήμανε και ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 83 έως 85 των προτάσεων του, αποτελεί στοιχείο δυνάμενο να θίξει την αποκλειστική εξωτερική αρμοδιότητα της Κοινότητας, αν βεβαίως υφίσταται τέτοιου είδους αρμοδιότητα (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση Επιτροπή κατά Ελλάδας, C-45/07, EU:C:2009:81, σκέψεις 21 έως 23).
- 39 Όσον αφορά το πεδίο που καλύπτουν οι συμφωνίες στη σύναψη των οποίων αναφέρεται η πρώτη επίμαχη εθνική διάταξη και το περιεχόμενό τους, υπενθυμίζεται ότι οι συμφωνίες αυτές έχουν, κατ' ουσίαν, ως αντικείμενο να καθορίσουν υπό ποιες συνθήκες και με ποιους όρους η ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται σε τρίτο κράτος και εισάγεται σε κράτος μέλος πρέπει να πιστοποιείται ως πράσινη ηλεκτρική ενέργεια από τις αρχές του τρίτου κράτους, για να μπορεί να αναγνωριστεί ως πράσινη ηλεκτρική ενέργεια στην εσωτερική αγορά καταναλώσεως ηλεκτρικής ενέργειας του οικείου κράτους μέλους, στο πλαίσιο της εφαρμογής ενός εθνικού σχεδίου του κράτους αυτού για τη στήριξη της καταναλώσεως πράσινης ηλεκτρικής ενέργειας.
- 40 Όσον αφορά το πεδίο που καλύπτουν οι κρίσιμες διατάξεις της οδηγίας 2001/77 και το περιεχόμενο αυτής, πρέπει να ληφθούν ιδίως υπόψη τα άρθρα 3 έως 5 της οδηγίας.
- 41 Αφενός, όσον αφορά το άρθρο 5 της οδηγίας, στο οποίο αναφέρονται ρητώς τα προδικαστικά ερωτήματα, επισημαίνεται ότι, όπως απορρέει τόσο από το γράμμα όσο και από την οικονομία του άρθρου αυτού, οι εγγυήσεις προελεύσεως που προορίζονται να πιστοποιούν ότι η ηλεκτρική ενέργεια έχει παραχθεί από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, οι οποίες κατά το άρθρο αυτό εκδίδονται από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών, αφορούν αποκλειστικά την ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται σε τόπους υπαγόμενους στην αρμοδιότητα των κρατών μελών και όχι αυτή που παράγεται σε τρίτα κράτη.
- 42 Το γεγονός, όμως, αυτό δεν επηρεάζει τη διαπίστωση ότι το ανωτέρω άρθρο έχει ως αντικείμενο την εναρμόνιση των προϋποθέσεων και των μηχανισμών βάσει των οποίων μπορεί και πρέπει να πιστοποιείται ότι η ηλεκτρική ενέργεια στα κράτη μέλη και εντός της Κοινότητας είναι πράσινη ενέργεια και να αναγνωρίζεται ως πράσινη ενέργεια στην εσωτερική αγορά καταναλώσεως ηλεκτρικής ενέργειας.
- 43 Έτσι, το άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/77 επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να μεριμνούν ώστε η προέλευση της πράσινης ενέργειας, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 της οδηγίας αυτής, να είναι καθαυτή εγγυημένη, με βάση αντικειμενικά, διαφανή και αμερόληπτα κριτήρια τα οποία καθορίζει κάθε κράτος μέλος και να φροντίζουν να εκδίδεται σχετική εγγύηση προελεύσεως, εφόσον υποβληθεί σχετική αίτηση.
- 44 Στο άρθρο 5, παράγραφος 3, πρώτη περίπτωση, η οδηγία προβλέπει, μεταξύ άλλων, ότι οι εγγυήσεις προελεύσεως προσδιορίζουν την πηγή από την οποία έχει παραχθεί η ηλεκτρική ενέργεια και διευκρινίζουν τις ημερομηνίες και τους τόπους παραγωγής. Βάσει του άρθρου 5, παράγραφος 5, της οδηγίας, τα κράτη μέλη ή οι αρμόδιοι φορείς που έχουν οριστεί από αυτά δημιουργούν τους κατάλληλους μηχανισμούς για να διασφαλίζουν ότι οι εγγυήσεις προελεύσεως είναι ακριβείς και αξιόπιστες.
- 45 Όσον αφορά τον σκοπό των εγγυήσεων προελεύσεως, κατά την αιτιολογική σκέψη 10 της οδηγίας 2001/77 οι εγγυήσεις αυτές απαιτούνται προκειμένου να διευκολυνθεί το εμπόριο ηλεκτρικής ενέργειας παραγόμενης από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και να αυξηθεί η διαφάνεια κατά την επιλογή των καταναλωτών μεταξύ αυτής της ηλεκτρικής ενέργειας και ηλεκτρικής ενέργειας παραγόμενης από μη ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Το άρθρο 5, παράγραφος 3, δεύτερη περίπτωση,

της οδηγίας διευκρινίζει ότι οι εν λόγω εγγυήσεις προελεύσεως επιτρέπουν στους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας παραγόμενης από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας να αποδεικνύουν ότι η ηλεκτρική ενέργεια που πωλούν παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

- 46 Βάσει του άρθρου 5, παράγραφος 4, της οδηγίας 2001/77, οι εγγυήσεις προελεύσεως θα πρέπει να αναγνωρίζονται αμοιβαία από τα κράτη μέλη αποκλειστικά ως απόδειξη των στοιχείων που μνημονεύονται στο άρθρο 5, παράγραφος 3, της οδηγίας αυτής.
- 47 Επισημαίνεται, όμως, ως προς το ζήτημα αυτό, ότι συμφωνίες όπως αυτές των οποίων τη σύναψη μεταξύ της Ιταλικής Δημοκρατίας και τρίτου κράτους προβλέπει η πρώτη επίμαχη εθνική διάταξη σκοπούν ακριβώς να διασφαλίσουν ότι εγγυήσεις προελεύσεως εκδιδόμενες από τις αρχές του οικείου τρίτου κράτους θα αναγνωρίζονται στην καταναλωτική αγορά αυτού του κράτους μέλους ως απόδειξη του πράσινου χαρακτήρα, κατά την έννοια της οδηγίας 2001/77, της ηλεκτρικής ενέργειας που εισάγεται από το οικείο τρίτο κράτος, όπως οι εγγυήσεις προελεύσεως που εκδίδονται στα κράτη μέλη κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 5 της οδηγίας 2001/77 και εφόσον πληρούνται προϋποθέσεις ανάλογες με τις προβλεπόμενες στις ανωτέρω διατάξεις.
- 48 Μια τέτοια συμφωνία είναι, επομένως, ικανή να επεκτείνει το πεδίο εφαρμογής του εναρμονισμένου μηχανισμού πιστοποίησης που ισχύει για τις εκδιδόμενες στα κράτη μέλη εγγυήσεις προελεύσεως, τον οποίο θέσπισε το άρθρο 5 της οδηγίας 2001/77, καθόσον, βάσει αυτής, εγγυήσεις προελεύσεως εκδιδόμενες σε τρίτα κράτη μπορούν να έχουν, στην εσωτερική αγορά καταναλώσεως ηλεκτρικής ενέργειας του οικείου κράτους μέλους, ισχύ ανάλογη με αυτή που αναγνωρίζεται, ιδίως όσον αφορά τους ειδικούς σκοπούς της διευκόλυνσεως του εμπορίου ηλεκτρικής ενέργειας και της αυξήσεως της διαφάνειας έναντι των καταναλωτών, όπως υπενθυμίζεται στη σκέψη 45 της παρούσας αποφάσεως, στις εκδιδόμενες στα κράτη μέλη εγγυήσεις προελεύσεως.
- 49 Επομένως, συμφωνία τέτοιου είδους είναι σε θέση να μεταβάλει την εμβέλεια των κοινών κανόνων που θεσπίζει το άρθρο 5 της οδηγίας 2001/77.
- 50 Αφετέρου, όσον αφορά το γεγονός ότι οι εγγυήσεις προελεύσεως οι οποίες εκδίδονται από τις αρχές τρίτου κράτους βάσει συμφωνίας όπως αυτή τη σύναψη της οποίας προβλέπει η πρώτη επίμαχη εθνική διάταξη προβλέπεται να αναγνωρίζονται στο πλαίσιο ενός εθνικού συστήματος στηρίξεως της καταναλώσεως πράσινης ηλεκτρικής ενέργειας, απαλλάσσοντας τον κάτοχό τους από την υποχρέωση αγοράς πράσινων πιστοποιητικών, επισημαίνονται τα ακόλουθα.
- 51 Από το άρθρο 4 της οδηγίας 2001/77 και την αιτιολογική σκέψη 15 προκύπτει ότι η οδηγία ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να υιοθετήσουν τέτοια συστήματα στηρίξεως, αλλά δεν θεσπίζει κοινοτικό πλαίσιο για τα συστήματα αυτά (βλ. απόφαση *IBV & Cie*, C-195/12, EU:C:2013:598, σκέψη 63).
- 52 Έτσι, όσον αφορά τη μορφή που μπορούν να λάβουν οι μηχανισμοί στηρίξεως, επισημαίνεται ότι η αιτιολογική σκέψη 14 της οδηγίας 2001/77 απλώς αριθμεί τα διάφορα είδη μέτρων που κατά κανόνα επιλέγουν προς τούτο τα κράτη μέλη, ήτοι τα πράσινα πιστοποιητικά, τις ενισχύσεις για επένδυση, τις φοροαπαλλαγές ή μειώσεις φόρου, τις επιστροφές φόρου ή τα συστήματα άμεσης στηρίξεως των τιμών (βλ. απόφαση *IBV & Cie*, EU:C:2013:598, σκέψη 64).
- 53 Ούτε το άρθρο 4 της οδηγίας αυτής περιέχει κάποια ιδιαίτερη ένδειξη ως προς το περιεχόμενο των μέτρων στηρίξεως η θέσπιση των οποίων ενθαρρύνεται από τον κοινοτικό νομοθέτη, πέραν της επισημάνσεως ότι τέτοια μέτρα μπορούν να συμβάλουν στην εκπλήρωση των σκοπών των άρθρων 6 ΕΚ και 174, παράγραφος 1, ΕΚ (βλ. απόφαση *IBV & Cie*, EU:C:2013:598, σκέψη 65).
- 54 Επομένως, η οδηγία 2001/77 αναγνωρίζει στα κράτη μέλη ευρεία διακριτική ευχέρεια ως προς τη δημιουργία και την εφαρμογή τέτοιων συστημάτων στηρίξεως (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση *IBV & Cie*, EU:C:2013:598, σκέψη 80).

- 55 Πρέπει όμως να ληφθεί, εξίσου, υπόψη ότι, όπως προκύπτει από το άρθρο 1 της οδηγίας 2001/77, σκοπός της οδηγίας είναι η περαιτέρω αύξηση της συμβολής των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας στην εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας. Η αιτιολογική σκέψη 1 της οδηγίας αυτής υπογραμμίζει ότι σήμερα οι δυνατότητες εκμεταλλεύσεως των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας δεν αξιοποιούνται επαρκώς στην Κοινότητα και αναγνωρίζει την ανάγκη της κατά προτεραιότητα προαγωγής των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, δεδομένου ότι η εκμετάλλευσή τους συμβάλλει στην προστασία του περιβάλλοντος και τη βιώσιμη ανάπτυξη και μπορεί, επίσης, να δημιουργήσει τοπικές θέσεις απασχολήσεως, να έχει θετικό αντίκτυπο στην κοινωνική συνοχή, να συμβάλει στην ασφάλεια του εφοδιασμού και να επιτρέψει στην ταχύτερη επίτευξη των στόχων του Κυότο.
- 56 Εξάλλου, από το άρθρο 3, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 2001/77, σε συνδυασμό με το παράρτημα αυτής, προκύπτει ότι τα κράτη μέλη πρέπει, μεταξύ άλλων, να καθορίζουν ενδεικτικούς εθνικούς στόχους μελλοντικής καταναλώσεως πράσινης ηλεκτρικής ενέργειας λαμβάνοντας υπόψη, ως τιμές αναφοράς, αφενός, την «εσωτερική παραγωγή» πράσινης ενέργειας το 1997, και, αφετέρου, τη συμμετοχή, ως ποσοστό, για τα έτη 1997 και 2010, αντιστοίχως, της πράσινης ενέργειας στην ακαθάριστη κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας, η δε συμμετοχή αυτή υπολογίζεται με βάση την «εσωτερική παραγωγή» πράσινης ηλεκτρικής ενέργειας διαιρούμενη διά της ακαθάριστης εσωτερικής καταναλώσεως ηλεκτρικής ενέργειας (βλ. απόφαση *Essent Belgium*, C-204/12 έως C-208/12, EU:C:2014:2192, σκέψη 67).
- 57 Επομένως, οι εθνικοί μηχανισμοί στηρίξεως των παραγωγών ηλεκτρικής ενέργειας κατά το άρθρο 4 της οδηγίας 2001/77, οι οποίοι, μεταξύ άλλων, καλούνται να συμβάλουν στην υλοποίηση, εκ μέρους των κρατών μελών, των εν λόγω αντίστοιχων ενδεικτικών εθνικών στόχων, πρέπει κατ' αρχήν να ενισχύουν την εσωτερική παραγωγή πράσινης ηλεκτρικής ενέργειας (απόφαση *Essent Belgium*, EU:C:2014:2192, σκέψη 68).
- 58 Εξάλλου, από το άρθρο 3, παράγραφος 4, δεύτερη περίπτωση, της οδηγίας 2001/77, σε συνδυασμό με το παράρτημα αυτής προκύπτει ότι οι εθνικοί ενδεικτικοί στόχοι πρέπει να είναι συμβατοί με τον συνολικό ενδεικτικό στόχο στο επίπεδο της Κοινότητας.
- 59 Όπως, όμως, προβάλλει συναφώς η Επιτροπή, η σύναψη εκ μέρους κράτους μέλους συμφωνίας με τρίτο κράτος προκειμένου να επιτραπεί ο συνυπολογισμός, στο πλαίσιο της λειτουργίας ενός εθνικού συστήματος στηρίξεως, του πράσινου χαρακτήρα της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται στο τρίτο κράτος ενδέχεται να επηρεάζει, αφενός, τους σκοπούς της οδηγίας 2001/77, που υπομνήσθηκαν στη σκέψη 55 της παρούσας αποφάσεως, και, αφετέρου, την υποχρέωση που υπέχουν τα κράτη μέλη να αυξήσουν την παραγωγή πράσινης ενέργειας ώστε να συμβάλουν στην επίτευξη των εθνικών ενδεικτικών στόχων που τους έχουν τεθεί βάσει του άρθρου 3 της οδηγίας αυτής και να συμβάλουν, έτσι, στην επίτευξη του συνολικού ενδεικτικού στόχου σε επίπεδο Κοινότητας.
- 60 Η σύναψη τέτοιων συμφωνιών από τα κράτη μέλη χωρίς κάποια σχετική εξουσιοδότηση από την οδηγία 2001/77 ενδέχεται να θίξει την ορθή λειτουργία του συστήματος που θεσπίζει η οδηγία αυτή και τους σκοπούς που υπηρετεί.
- 61 Εξάλλου, όπως προκύπτει από τη νομολογία που υπομνήσθηκε στη σκέψη 33 της παρούσας αποφάσεως, η εκτίμηση του ζητήματος κατά πόσον ένας τομέας καλύπτεται ήδη σε μεγάλο βαθμό από τους κοινοτικούς κανόνες απαιτεί να ληφθεί υπόψη όχι μόνο η υφιστάμενη κοινοτική νομοθεσία στον οικείο τομέα αλλά και οι προοπτικές εξελίξεώς του, όταν μπορούν να προβλεφθούν κατά το χρονικό σημείο που πραγματοποιείται η εκτίμηση αυτή.
- 62 Υπογραμμίζεται, συναφώς, ότι μολονότι η οδηγία 2001/77 δεν θεσπίζει, όπως μόλις υπομνήσθηκε, κοινοτικό πλαίσιο για τα εθνικά συστήματα στηρίξεως της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, ο κοινοτικός νομοθέτης προέβλεψε, πάντως, ρητώς στην αιτιολογική σκέψη 15 της οδηγίας αυτής και στο άρθρο 4, παράγραφος 2, της οδηγίας ότι η Επιτροπή το

αργότερο στις 27 Οκτωβρίου υποβάλλει έκθεση σχετικά με την πείρα που αποκτήθηκε όσον αφορά την εφαρμογή και τη συνύπαρξη των διαφόρων μηχανισμών εθνικής στηρίξεως, συνοδευόμενη, ενδεχομένως, από πρόταση κοινοτικού πλαισίου για τα συστήματα στηρίξεως της ηλεκτρικής ενέργειας η οποία παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, διευκρινίζοντας τα χαρακτηριστικά που πρέπει να λαμβάνει υπόψη ένα τέτοιο πλαίσιο.

- 63 Η πρώτη επίδικη εθνική διάταξη εκδόθηκε, όμως, κατά τη διάρκεια της περιόδου κατά την οποία η Επιτροπή καλούνταν να συναγάγει πορίσματα από την εμπειρία αυτή προς υποβολή σχετικής εκθέσεως και ενδεχομένως θέσπιση από τον κοινοτικό νομοθέτη ενός τέτοιου κοινοτικού πλαισίου.
- 64 Παρατηρείται, εξάλλου, στο πλαίσιο αυτό ότι, όπως επισημαίνει το αιτούν δικαστήριο, σε αντίθεση με ό,τι ίσχυε υπό το κράτος της οδηγίας 2001/77 και όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις 37 και 38 της οδηγίας 2009/28 καθώς και από τα άρθρα 9 και 10 αυτής της οδηγίας, η οποία αντικατέστησε την οδηγία 2001/77, ο κοινοτικός νομοθέτης στο πλαίσιο της νέας αυτής οδηγίας επιχείρησε ιδίως να καθορίσει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες πράσινη ενέργεια παραγόμενη σε τρίτο κράτος και εισαγόμενη σε κράτος μέλος δύναται, στο πλαίσιο συνεργασίας που αναπτύσσεται μεταξύ των κρατών αυτών, να συνυπολογισθεί, ενδεχομένως, από το εν λόγω κράτος μέλος για την επίτευξη του υποχρεωτικού στόχου του σχετικού με το μερίδιο πράσινης ενέργειας στην τελική κατανάλωση ενέργειας που του έχει ορίσει η οδηγία αυτή.
- 65 Λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των ανωτέρω, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η Συνθήκη ΕΚ πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι, βάσει των διατάξεων της οδηγίας 2001/77, η Κοινότητα έχει αποκλειστική εξωτερική αρμοδιότητα η οποία αντιτίθεται σε διάταξη όπως η πρώτη επίμαχη εθνική διάταξη.

Επί του δεύτερου ερωτήματος

- 66 Το δεύτερο ερώτημα, όπως προκύπτει από τη διατύπωσή του, αφορά, όπως και το πρώτο ερώτημα, την ερμηνεία των διατάξεων των άρθρων 3, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ και 216 ΣΛΕΕ. Επομένως, όπως προκύπτει από τη συλλογιστική που εκτέθηκε στις σκέψεις 24 έως 28 της παρούσας αποφάσεως, το ερώτημα αυτό, όπως είναι διατυπωμένο, πρέπει να θεωρηθεί ότι αφορά το ζήτημα αν, λόγω της υπάρξεως της συμφωνίας ελεύθερων συναλλαγών, η Κοινότητα διαθέτει, κατά την έννοια της νομολογίας ΑΕΤΡ, αποκλειστική εξωτερική αρμοδιότητα η οποία αντιτίθεται σε εθνική διάταξη όπως η πρώτη επίμαχη εθνική διάταξη.
- 67 Δεδομένου ότι από την απάντηση που δόθηκε στο πρώτο ερώτημα προκύπτει ότι η Κοινότητα, λόγω της θεσπίσεως της οδηγίας 2001/77, έχει αποκλειστική εξωτερική αρμοδιότητα η οποία αντιτίθεται σε μια τέτοια εθνική διάταξη, δεν παρίσταται πλέον αναγκαίο να δοθεί απάντηση στο δεύτερο ερώτημα που υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο.

Επί του τρίτου ερωτήματος

- 68 Με το τρίτο ερώτημα το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν, λαμβανομένης υπόψη της θεσπίσεως της οδηγίας 2001/77 και, ιδίως, των διατάξεων του άρθρου 5 αυτής, η Συνθήκη ΕΚ πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η Κοινότητα έχει αποκλειστική εξωτερική αρμοδιότητα, κατά την έννοια της νομολογίας ΑΕΤΡ, η οποία αντιτίθεται στη θέσπιση εθνικής διατάξεως, όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, προβλέπουσας την απαλλαγή από την υποχρέωση αγοράς πράσινων πιστοποιητικών λόγω της εγχύσεως, στην εθνική καταναλωτική αγορά, ηλεκτρικής ενέργειας εισαγομένης από τρίτο κράτος, υπό την προϋπόθεση της προηγούμενης συνάψεως μεταξύ του διαχειριστή του εθνικού δικτύου και αντίστοιχης τοπικής αρχής του τρίτου αυτού κράτους συμφωνίας σχετικά με τη διαδικασία ελέγχου που απαιτείται προκειμένου να πιστοποιηθεί ότι η εισαγόμενη κατ' αυτόν τον τρόπο ηλεκτρική ενέργεια είναι πράσινη ενέργεια (στο εξής: δεύτερη επίμαχη εθνική διάταξη).

- 69 Ως προς το ζήτημα αυτό επισημαίνεται ότι βάσει των στοιχείων που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο ουδόλως θα μπορούσε να θεωρηθεί εκ των προτέρων ότι σύμβαση όπως η επίμαχη, η οποία συνάπτεται μεταξύ οργανισμών όπως ο διαχειριστής εθνικού δικτύου και ο αντίστοιχος φορέας τρίτου κράτους, μπορεί να αποτελέσει συμφωνία με την οποία κράτος μέλος αναλαμβάνει έναντι του τρίτου κράτους «διεθνείς δεσμεύσεις» που θα μπορούσαν να θίξουν κοινούς κανόνες της Κοινότητας ή να επηρεάσουν το πεδίο εφαρμογής τους, κατά την έννοια της νομολογίας AETR. Βάσει των στοιχείων αυτών δεν φαίνεται ότι μια τέτοια σύμβαση θα μπορούσε να εκφράζει βούληση των αντίστοιχων κρατών να αναλάβουν δεσμεύσεις σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο (βλ. υπ' αυτή την έννοια, μεταξύ άλλων, απόφαση 1/13, EU:C:2014:2303, σκέψη 39).
- 70 Στο πλαίσιο της παρούσας υποθέσεως πρέπει, όμως, να υπομνησθεί ότι το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι σε περίπτωση που επιβεβαιωθεί, βάσει της απαντήσεως στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα, ότι η πρώτη επίμαχη εθνική διάταξη δεν μπορεί να εφαρμοστεί επειδή προσκρούει σε αποκλειστική εξωτερική αρμοδιότητα της Κοινότητας, τότε στην υπόθεση της κύριας δίκης θα πρέπει να εφαρμοστεί η δεύτερη επίμαχη εθνική διάταξη.
- 71 Επισημαίνεται, όμως, συναφώς ότι το αντικείμενο της δεύτερης επίμαχης εθνικής διατάξεως είναι παρόμοιο με αυτό της πρώτης. Πράγματι, η δεύτερη επίμαχη εθνική διάταξη σκοπεί κατ' ουσίαν, όπως και η πρώτη, να θεσπίσει διασυννοριακούς μηχανισμούς για την πιστοποίηση του πράσινου χαρακτήρα της ηλεκτρικής ενέργειας που εισάγεται από τρίτο κράτος και διατίθεται στην ιταλική καταναλωτική αγορά.
- 72 Έστω και αν οι εν λόγω μηχανισμοί δεν αποτελούν πλέον, όπως στο πλαίσιο της πρώτης επίμαχης εθνικής ρυθμίσεως, άμεσο αποτέλεσμα διεθνούς συμφωνίας που συνάπτεται μεταξύ δύο υποκειμένων του διεθνούς δικαίου και διέπεται από αυτό, εντούτοις δημιουργούνται βάσει της κανονιστικής εξουσιοδοτήσεως που προβλέπει η δεύτερη επίμαχη εθνική διάταξη υπέρ του διαχειριστή του εθνικού δικτύου, με σκοπό τη διαπραγμάτευση του περιεχομένου τους με αντίστοιχη τοπική αρχή του οικείου τρίτου κράτους.
- 73 Όπως, όμως, επισήμανε και ο γενικός εισαγγελέας στη σκέψη 103 των προτάσεών του, η αρχή της ειλικρινούς συνεργασίας που κατοχυρώνεται στο άρθρο 10 ΕΚ, οι διατάξεις του οποίου επαναλήφθηκαν, κατόπιν τροποποιήσεως, στο άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ, δεν επιτρέπει, μετά τη διαπίστωση ότι αντίκειται στο κοινοτικό δίκαιο διάταξη όπως η πρώτη επίμαχη εθνική διάταξη και τη μη εφαρμογή της από εθνικό δικαστήριο, να εφαρμοστεί στη θέση αυτής εθνικός κανόνας ο οποίος, όπως η δεύτερη επίμαχη εθνική διάταξη, είναι κατ' ουσίαν αντίστοιχος με τη διάταξη που δεν εφαρμόστηκε αρχικά.
- 74 Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, στο τρίτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι σε περίπτωση που εθνικό δικαστήριο αποκλείσει την εφαρμογή διατάξεως όπως η πρώτη επίμαχη εθνική διάταξη, λόγω αντιθέσεως αυτής προς το δίκαιο της Ένωσης, το δίκαιο της Ένωσης αντιτίθεται στην εφαρμογή από το δικαστήριο αυτό στη θέση της πρώτης διατάξεως εθνικής διατάξεως κατ' ουσίαν αντίστοιχης με την πρώτη, όπως η δεύτερη επίμαχη εθνική διάταξη.

Επί του τέταρτου ερωτήματος

- 75 Κατόπιν της απαντήσεως που δόθηκε στο τρίτο ερώτημα, παρέλκει η απάντηση στο τέταρτο ερώτημα.

Επί των δικαστικών εξόδων

⁷⁶ Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τέταρτο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) Η Συνθήκη ΕΚ πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι, βάσει των διατάξεων της οδηγίας 2001/77/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Σεπτεμβρίου 2001, για την προαγωγή της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές στην εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα έχει αποκλειστική εξωτερική αρμοδιότητα η οποία αντιτίθεται σε εθνική διάταξη, όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, που προβλέπει την απαλλαγή από την υποχρέωση αγοράς πράσινων πιστοποιητικών λόγω της εγχύσεως, στην εθνική καταναλωτική αγορά, ηλεκτρικής ενέργειας η οποία έχει εισαχθεί από τρίτο κράτος, υπό την προϋπόθεση της προηγούμενης συνάψεως συμφωνίας μεταξύ του κράτους αυτού και του κράτους μέλους, βάσει της οποίας παρέχεται εγγύηση ότι η ούτως εισαγόμενη ηλεκτρική ενέργεια είναι ενέργεια που έχει παραχθεί από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, κατά τους ίδιους όρους με αυτούς που προβλέπονται στο άρθρο 5 της οδηγίας.
- 2) Σε περίπτωση που εθνικό δικαστήριο αποκλείσει την εφαρμογή εθνικής διατάξεως όπως η διάταξη του σημείου 1 του διατακτικού της παρούσας υποθέσεως, λόγω αντιθέσεως αυτής προς το δίκαιο της Ένωσης, το δίκαιο της Ένωσης αντιτίθεται στην εφαρμογή από το δικαστήριο αυτό στη θέση της πρώτης διατάξεως προγενέστερη εθνική διάταξη, κατ' ουσίαν αντίστοιχη με την πρώτη, η οποία προβλέπει την απαλλαγή από την υποχρέωση αγοράς πράσινων πιστοποιητικών λόγω της εγχύσεως, στην εθνική καταναλωτική αγορά, ηλεκτρικής ενέργειας που έχει εισαχθεί από τρίτο κράτος, υπό την προϋπόθεση της προηγούμενης συνάψεως μεταξύ του διαχειριστή του εθνικού δικτύου και αντίστοιχης εθνικής αρχής του τρίτου αυτού κράτους, συμφωνίας σχετικά με τη διαδικασία ελέγχου που απαιτείται προκειμένου να πιστοποιηθεί ότι η ηλεκτρική ενέργεια που εισάγεται κατ' αυτό τον τρόπο είναι ενέργεια που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

(υπογραφές)